

JÚLIUS KOLLER. FUTUROLOGICKÁ KULTÚRNA SITUÁCIA (U.F.O.)

Názov podujatia: JÚLIUS KOLLER. FUTUROLOGICKÁ KULTÚRNA SITUÁCIA (U.F.O.)

Mestské kultúrne stredisko mesta Piešťany v spolupráci s Július Koller Society,
Bratislava

Druh podujatia: výstava

Termín podujatia: 17. 9. — 6. 11. 2021, otvorenie 16. 9. o 18:00

Miesto konania: Piešťanská mestská galéria, Beethovenova 1

Výstavu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

autorka fotografií: Květoslava Fulierová

hostia: Svätopluk Mikyta, Július Fújak

priestorové riešenie: Matej Gavula

grafický dizajn (plagát a skladačka): Ľubica Segečová

produkcia: Zlata Borůvková

digitálne reprodukcie: Leontína Berková

kurátor výstavy: Daniel Grúň

Slovami Daniela Grúňa o tvorbe Júliusa Kollera:

Každý sa nejakým spôsobom vyrovnávame s okolnosťami vlastného pôvodu. Rodisko je často práve tým tajomným miestom, ktoré ukrýva nevypovedané záhady. Sústreďuje zdroje spomienok z detstva, a tým sa stáva akýmsi celoživotným útočiskom nielen v časoch osobnej krízy. Keďže umelci zvyčajne veľmi skoro rodisko opúšťajú, k tejto téme sa neskôr v tvorbe často vracajú. Tak sa k nej viaže celý rad asociácií, ktoré môžu mať dôležitú výpovednú hodnotu vo vzťahu k celému dielu. Zobrazenia rodného domu, rodnej dediny a návraty do rodného mesta alebo rodného kraja nesú so sebou odkazy k spoločenskému postaveniu, radostiam a traumám detstva, prípadne získajú príchut' nostalgie za časmi dávno stratenými.

Július Koller (1939 — 2007) sa ako konceptuálny umelec identifikoval s U.F.O.-nautom J.K., takže jeho pôvod nebol tak celkom výhradne pozemský, ale tiež aj mimozemský a vesmírny. Prvé roky života strávil so svojimi rodičmi v Piešťanoch, ktorí pracovali v kúpeľoch. Keďže jeho matka bola karpatská Nemka, museli sa počas oslobodzovania skrývať v neďalekej Nitrianskej Blatnici. Otázku pôvodu a osobnej identity rozpracovával vo svojej rozsiahlej tvorbe intenzívne po celý život.

Keď v polovici šesťdesiatych rokov 20. storočia vstúpil na umeleckú scénu, začal využívať nekonvenčné postupy, aby sa svojou prácou vymedzil voči umeleckému formalizmu a všetkým druhom estetizmu. Namiesto zavedených umeleckých smerov vlastné úvahy nasmeroval k osobnej tvorbe novej reality v priebehu každodenného života, sústredil sa na živú kreativitu a novú kozmohumanistickú kultúru. Koller realizoval svoje umelecké činy — obrazy aj akcie — predovšetkým ako hry, intervencie, a dal im názov „kultúrne situácie“. Preto aj odkazy k rodisku majú v jeho tvorbe podobu performatívnych a fotografických vstupov do rôznych prostredí.

Výstava predstaví výber prác, ktoré sa špecificky viažu k Piešťanom a okoliu. V júni roku 1970, kedy sa zúčastnil legendárnej exteriérovej výstavy *Polymúzický priestor. Socha, objekt, svetlo, hudba* v Piešťanoch, realizoval svoju účasť ako herný priestor s odkazom na rodný dom (budova Kursalónu) v prostredí Mestského parku. Na jednotlivých zastaveniach sa mali diváci koncentrovať na pozorovanie neidentifikovateľných lietajúcich objektov (U.F.O.). Na línii medzi dôverným a odcudzeným, medzi miestom rodiska a nepoznanými mimozemskými svetmi, z perspektívy ktorých spätne hľadíme na svet, vzniká na báze interakcií nová kozmohumanistická kultúra a osobná identita.

V osemdesiatych rokoch Július Koller opakovane Piešťany navštívil, keďže ako lektor sa zúčastňoval sympózií amatérskych výtvarníkov v neďalekých Moravanoch nad Váhom. V roku 1988 vzniklo niekoľko dôležitých performancií vo fotografickom zázname, realizovaných v spolupráci s Květoslavou Fulierovou. Ich spoločným znakom je telesná interakcia s vybranými realitami, konkrétne s budovami ako miestami kultúrneho, spoločenského, ale tiež aj osobného významu. K týmto budovám sa Koller stavia ako performer. Zdvíha k nim ruku, dotýka sa ich, dopĺňa ich dodatočnými významami vlastnou figúrou, gestom a označením. Koller pri práci s fotografiou seba ako performeru využíva označenie priestoru figurálnym znakom tela a zároveň tiež pojmom špecifického kódu U.F.O., ktorý je súčasťou jeho osobného lingvistického systému: *Konceptuálna kultúrna situácia (U.F.O.)*, *Futurologická kultúrna situácia (U.F.O.)*, *Osudová kultúrna situácia 1. (U.F.O.)*, *Osudová kultúrna situácia 2. (U.F.O.)*,

Kultová kultúrna situácia (U.F.O.). Väzba kultúrnych situácií na mýtus o pôvode, o stratených civilizáciách a zmiznutých objektoch otvára všedný svet pôsobeniu neznámych činiteľov prichádzajúcich z vesmíru, a pomáha nám uchopiť jeho tajomný, záhadný a nepoznaný rozmer. Výstava je komponovaná ako herné prostredie v spolupráci s intermediálnym sochárom Matejom Gavulom. Súčasťou tohto prostredia je grafický cyklus Svätopluka Mikytu, v ktorom voľne nadväzuje na haptickú hru s farbami a odpadovými materiálmi, kde má dôležité miesto ich recyklácia a opätovné využitie. Ďalším hosťom je hudobný estetik a skladateľ experimentálnej hudby Július Fajak, ktorý pre výstavu realizuje sónicko-hudobnú performanciu.

Výstavu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.